

LATE NIGHT

NIKEL

6 september 2018 - 22:30

Fleisch (2017, 15'00)

Componist **Enno Poppe** (GER 1969)

Outskirts (2018, 17'00) wereldpremière

Componist **William Kuo** (CAN 1990) Genomineerd Gaudeamus Award 2018

whose veil remains inscrutable (2014, 12'00)

Componist **Oliver Thurley** (1988)

Nikel

Patrick Stadler - saxofoon

Yaron Deutsch - elektrisch gitaar

Brian Archinal - percussie

Antoine Françoise - piano

Alfred Reiter - sound engineer

Fleisch

De muziek van de Duitse componist Enno Poppe is er een van glijdende toonhoogten, aangenaam valse harmonieën, microtonen en piepkleine oercellen of motieven die zich in een constant ontwikkelende variatie bevinden. Mathematische processen, bijvoorbeeld van plantengroei, bepalen de ontwikkeling van het notenmateriaal. Daaruit ontstaat de grotere vorm, die haast argeloos een eigen richting kiest, zoals de vertakkingen van een struik; de vorm hangt intrinsiek samen met het materiaal en groeit daar uit voort.

Waar veel van Poppe's werk zich binnen het klankidoom van de hedendaagse muziek bevindt, klinkt *Fleisch* als een rockband ergens tussen Captain Beefheart's Magic Band en John Zorn's Naked City in. Een hoop distortion (overstuurd geluidssignaal) op de gitaar, een bewust grof saxofoongeluid, een microtonale Moog-synthesizer genaamd Fleischorgel en een rechttoe rechtaan drummer. Maar het is wel rock op zijn Poppe's. Zowel het eerste deel als het derde hapert en stottert. Daartussen een rustig deel, haast een saxofoonballad: ietwat gemankeerde lyriek.

Poppe trekt het rockgenre van binnenuit uit elkaar. Daarover zei hij zelf: "Rock is erg stoffig geworden. Dan raak ik geïnteresseerd. Door de syntax te verstoren kan ik krachten blootleggen die zijn misvormt en bedekt door de stereotypen van de rock. Het gaat niet zozeer om de ontmaskering daarvan. De instrumenten, de geluiden worden ook niet ontdekt. De betekenis ontstaat door het samenvoegen van de brokstukken."

The music of German composer Enno Poppe is characterised by sliding pitches, pleasantly out-of-tune harmonies, microtones and tiny primitive cells or motifs that exist in constantly developing variation. Mathematical processes, in plant growth for instance, determine the development of the notes themselves. This produces the larger form, which almost innocently chooses a course of its own, as with the bifurcation of a shrub. The form is intrinsically linked to the material and develops from within it.

Whilst much of Poppe's work belongs within the sound idiom of contemporary music, Fleisch sounds like a rock band that is somewhere in between Captain Beefheart's Magic Band and John Zorn's Naked City. A lot of distortion (overdriven sound signal) on the guitar, a deliberately coarse saxophone sound, a microtonal Moog synthesizer called the Fleischorgel and a no-nonsense drummer. But it remains rock à la Poppe. The first and third sections falter and stutter. In between is a calm section, almost a ballad for saxophone: somewhat failed lyricism.

Poppe dissects the rock genre from the inside. He describes it thus: "Rock has become very stuffy. That arouses my interest. By disturbing the syntax I can expose powers that are misshapen and concealed under the stereotypes of rock. It is not so much about unmasking them. After all, the instruments and the sounds are not discovered. The meaning is revealed by reassembling the debris."

Outskirts

De muziek van de Canadese componist William Kuo is een zeer nauwkeurige. Hij doktert in detail uit hoe een instrument per maat moet klinken. Zo jaagt hij de elektrische gitaar door een aantal verschillende effectenpedalen, elk met een eigen set parameters, die per stuk

zeer precies genoteerd zijn. Die precieze notatie gebruikt Kuo om de klank naar wens te beïnvloeden. In zijn werk is hij gepreoccupeerd met wat hij de intrinsieke kwaliteit van klank noemt. Dat is geen statisch gegeven, maar een bewegelijke kwaliteit die constant in ontwikkeling is. Hoe ervaar je hetzelfde geluid in een andere context? In hoeverre kan een klank zich ontwikkelen door de tijd en dezelfde klank blijven?

In *Outskirts* zet Kuo een saxofoon in. Of eigenlijk een geprepareerd saxofoon plus emmer. De nek van de saxofoon is vervangen voor een stuk pvc-buis. Die is vast gemaakt aan het mondstuk en schuift in de rest van de saxofoon maar kan even makkelijk in een emmer water worden gehangen. Ook hier is precies aangegeven hoe de pvc-buis in het water drijft: aan het oppervlak of er echt in; tegen de rand of vrij in het water om precies de goede klank te krijgen.

Naast de geprepareerde wateremmersaxofoon zet hij een elektrische gitaar, slagwerk, sampler en een synthesizer in. Een constante in Kuo's werk is de veranderende context van klanken en hoe die worden ervaren. Het is vergelijkbaar met optisch bedrog, zoals je een kleur anders waarneemt zodra er een donkere of lichtere kleur naast staat. Zo speelt Kuo met de psychologie van de luisteraar.

In *Outskirts* doet hij dat onder andere door pure sinustonen en drumsamples te gebruiken. Die komen in twee vormen terug. Enerzijds door gewone speakers, die op het podium en rond het publiek zijn geplaatst. Anderzijds door vibrerende speakers: dat zijn "speakers op een snaredrum en een basdrum," legt hij uit. Het geluid wordt als het ware gefilterd wanneer de speaker de samples door het slagwerk stuurt. Het is de resonerende frequentie van het slagwerk die hoorbaar wordt. Op die manier neemt Kuo het standaard 'klassieke' instrumentarium niet voor lief, hij zoekt constant naar nieuwe klanken door aan de instrumenten te tornen. Haast als een miniaturist schetst hij kleine en intrigerende sonische details.

The music of Canadian composer William Kuo is extremely precise. He works out in detail and by bar how an instrument should sound. For example, for the electric guitar he prescribes several different effect pedals, each with its own set of parameters, each of which in turn is precisely notated. Kuo uses this precise notation in order to influence the sound at will. In his work he is preoccupied with what he describes as the intrinsic quality of sound. This is no static fact but a mobile quality which is in a continuous state of development. How do you experience the same sound in different contexts? To what extent can a sound develop over time and yet remain the same?

In *Outskirts* Kuo employs a saxophone, or, to be exact, a prepared saxophone together with a bucket. The neck of the saxophone is replaced by a piece of PVC pipe which is attached to the mouthpiece and slides into the body of the saxophone, but can just as easily be hung in the bucket of water. Here too there are precise instructions for how the PVC pipe should float in the water: on the surface or really under it, touching the side or free to move in the water - all of this in order to achieve the right sound.

In addition to the water bucket saxophone, he uses an electric guitar, percussion, a sampler and a synthesizer. A constant in Kuo's work is the altering context of sounds and how these are experienced. It can be compared to an optical illusion, such as when you

perceive a colour differently as soon as there is a darker or lighter colour next to it. In this way Kuo plays with the psychology of the listener.

In *Outskirts* he does this for instance by using pure sine tones and drum samples. These are heard in two forms: on the one hand through ordinary speakers, placed on the stage and around the audience. On the other hand through vibrating speakers which, as he explains, are "speakers on a snare drum and a bass drum." The sound is filtered, as it were, when the speaker transmits the samples through the percussion. It is the resonant frequency of the percussion that becomes audible. In this way Kuo is not taking the standard 'classical' instrumentarium for granted, but is searching constantly for new sounds by modifying the instruments. Almost like a miniaturist, he sketches small and intriguing sonic details.

whose veil remains inscrutable

De titel van Oliver Thurley's *whose veil remains inscrutable* is de tweede helft van een zin ergens uit *Infinite Jest*, de massieve roman van David Foster Wallace die gaat, om kort door de bocht te gaan, over drugsgebruik en een tennisacademie. De zin heeft betrekking op het personage Joelle Van Dyne, de 'Prettiest Girl of all Time,' die een plens zuur in haar gezicht krijgt en gesluierd door het leven gaat. "Door een sluier te dragen kan iemand iedere waarheid verhullen, voor iedereen behalve voor zichzelf," schrijft Thurley in zijn toelichting bij dit stuk.

De idee van de sluier ligt aan de basis van het stuk *whose veil remains inscrutable*. Zo luidt ook de uitvoeringsaanwijzing voor de tenorsaxofoon, elektrische gitaar, slagwerk en piano: "Gemaskeerd. Extreem stil. Aarzelend, altijd instabiel." "Ik probeer," schrijft Thurley, "een fragiel membraan te maken om iets overduidelijks te verbergen." Wat er zo overduidelijk verborgen is, is de muziek zelf. Thurley maakt nog een opmerking over het extreme zachte volume in zijn partituur: "veel noten (vooral in de saxofoonpartij) gaan niet klinken zoals geschreven. Veel gestemde noten klinken inderdaad alleen als een doffe ademhalingstoon. In veel gevallen mist de noot helderheid."

Je zou denken dat het averechts werkt, de versluiering van zijn eigen muziek, maar Thurley gebruikt het juist als kracht: "in plaats van dat het onopvallend wordt, trekt een versluisde en verstilde uitvoering alleen maar meer aandacht naar zichzelf: het eist intimiteit." Het is verstilde muziek die op instorten staat: "het is niet sereen achter deze sluier."

Aan het eind van de partituur refereert Thurley weer naar *Infinite Jest*. Verdeeld over de notenbalken van de vier instrumenten staat nog een tekst uit het boek: "And Lo, for the Earth was empty of form, and void. And Darkness was all over the Face of the Deep. And we said: 'Look at that fucker Dance'."

The title of Oliver Thurley's whose veil remains instructable is the second half of a sentence taken from Infinite Jest, the weighty novel by David Foster Wallace which, in a nutshell, is about drug abuse and a tennis academy. The sentence relates to the character Joelle Van Dyne, the 'Prettiest Girl of all Time,' who has acid splashed in her face and goes through life behind a veil. "In wearing a veil, one

can hide any number of truths from all but ourselves," writes Thurley in his programme note about this piece.

The concept of the veil forms the basis of whose veil remains inscrutable. The performance notes for the tenor saxophone, electric guitar, percussion and piano read: 'Masked. Extremely quiet. Hesitative, always unstable.' "I am trying," Thurley writes, "to create a fragile membrane in order to hide a thing in plain sight." What is so manifestly hidden is the music itself. Thurley continues, "It is intended that many of the notes (particularly in the saxophone part) will not sound as written. Indeed, many pitched tones will only sound as a faint breath tone. In many cases, the note will inevitably fail to sound clearly."

You would think that the veiling of his own music would be counterproductive, but on the contrary, Thurley uses it as a strength: "Rather than making it inconspicuous, veiling a performance in quietness only draws more attention to itself: it demands intimacy." This is quiet music that is constantly on the brink of collapse: "There is no serenity behind this veil."

At the end of the score Thurley again refers to Infinite Jest. Another quotation from the book is divided over the staves of the four instruments: "And Lo, for the Earth was empty of form, and void. And Darkness was all over the Face of the Deep. And we said: 'Look at that fucker Dance'."

Tekst: Jan Nieuwenhuis

Vertaling Robert Coupe

Gaudeamus Agenda

11 oktober 2018 | TivoliVredenburg | **Club Fluxus: Jesse Passenier & the Fluid Orchestra**

1 november 2018 | TivoliVredenburg | **Club Fluxus: Diamanda Dramm - Violin Spaces**

8, 9, 10 en 11 november 2018 | diverse locaties | **Gaudeamus @Le Guess Who?**

22 november 2018 | Kunstruimte KuuB | **KuuB Concert: Martin van Hees - gitaar solo**

29 november 2018 | Orgelpark Amsterdam | **Gaudeamus & Unsounds - vinyl presentaties**

6 december 2018 | TivoliVredenburg | **Club Fluxus: Kluster5 - Dutch Focus**